

УДК 008:24:34:39:94(477)

К. Сеньків, Т. Чоп

Тернопільський національний університет ім. І.Пулюя (Україна)

ЛЮДСЬКА ТІЛЕСНІСТЬ У XXI СТОЛІТТІ: РІВНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ

К. Senkiv, T. Chop

HUMAN BODY IN THE XXI CENTURY: LEVELS OF TRANSFORMATION

Головною особливістю сучасних спроб змінити тілесність людини від тих, що вчинялися раніше, є те, що сучасна техніка дійсно досягла такого рівня розвитку, який здатний модифікувати реальну людину. Отже, сьогодні частина населення - це синтетичні протези та імплантати: кардіостимулятори, серцеві клапани, колінні суглоби, протези стегна тощо. Швидкий розвиток науки породжує нові технологічні можливості трансформації біологічної організації людського організму. Наступним кроком у цьому напрямку була б радикальна трансформація людини. Є всі підстави вважати, що еволюція людини переходить у нову фазу, пов'язану з її біологічною трансформацією високими технологіями.

На початку XX століття в роботах російських космістів (Вернадського, Чижевського, Федорова) Всесвіт і людина з'являються всередині єдиної системи, що розвивається в просторі, підпорядкованому загальним універсальним принципам. Висувається ідея активної еволюції людини: людина повинна трансформувати не тільки зовнішній світ, але й власну природу. Особливу увагу привертає робота «Філософія загальної справи» Федорова. Вся його праця пронизана вірою у силу науки та розуму, у творчі сили людини. Мислитель не сумнівається, що наука досягне такого рівня розвитку, коли людство навчиться збирати розкидані молекули та атоми, щоб подолати хвороби та досягти безсмертя.

В кінці XX початку XXI століття тема деформації людини знаходить відгук у філософських системах трансгуманістів (Болонкін, Вишев, Моравець, Рейнольдс). У трансгуманізмі вдосконалення людського організму за допомогою використання технологічних методів, що виходять за рамки звичних меж людського існування, стають цілями. У трансгуманістичних концепціях стверджується думка про те, що в результаті науково-технічної революції на зміну людині приходить постлюдина, яка матиме принципово нові здібності. Серед засобів перетворення на постлюдину згадуються: нанотехнології, гена інженерія, штучний інтелект, медицина для підвищення пам'яті, антивікова терапія, вбудовані обчислювальні пристрої.

Технології почнуть виводити здатності людей за межі біологічно можливого, і ми зіткнемося з моральними і практичними проблемами. Багато хто вважає, що кіборги, в силу своєї модернізованості зможуть значно збільшити тривалість життя, якщо і не стати безсмертними взагалі. Проте, ми вважаємо, що здобуття безсмертя матиме катастрофічні наслідки. Досягнення безсмертя неминуче призведе до і так гострої проблеми перенаселення планети. Можливий сценарій, коли група постлюдей, маючи можливість трансформувати свої розумові та фізичні здібності, набуває панування над тими, кому не вистачає коштів та над тими, хто не визнає трансформацій. А це означає, що Homo sapiens неминуче доведеться жити поруч з новим видом: кіборгами. Але ж закон природи говорить: два схожих види в одній екологічній ніші мирно співіснувати не можуть. За прикладом ходити далеко не треба: 30 тис. років тому на території сучасної Європи жили кроманьйонці і неандертальці. Їх сусідство закінчилося тим, що перші знищили других і дали початок сучасній цивілізації. До чого призведе сусідство людини з кіборгом, здогадатися нескладно. Нові технології мають величезний вплив на людину, але навіть переживаючи

Секція 2. Соціальні аспекти техніки

трансформацію свого життя, людина повинна зберігати рівновагу і не втрачати гармонії зі світом.

Кіборги – це люди з штучними органами і, відповідно, з розширеними можливостями. Чи залишаються такі люди людьми, чи зберігається у них людська особистість? Або вони стають чимось іншим на онтологічному рівні? Християнський відповідь: ні, не стають. Вони як і раніше люди, як і раніше особистості. І в філософії, і в християнському богослов'ї є поняття «індивідуум». Індивідуум - це сукупність рис, властивих цій людині. Наприклад, колір очей, рівень освіти, фізична сила, музичний слух і так далі. Індивідуум - це не особистість. Тому, коли ми говоримо про «кіборга», то повинні розуміти: це люди, у яких змінилися деякі властивості. Змінився індивідуум, але особистість залишилася колишньою. Механічна рука, здатна піднімати величезну вагу, або імплантований в мозок комп'ютерний чіп, що дозволяє підключатися до Інтернету і переробляти величезні обсяги інформації, не змінюють особистість. Якщо людина була зла - вона залишиться злою, якщо прагнула до добра - буде продовжувати прагнути до нього.

Я підтримую модифікацію людини доти, доки технології не втручатимуться у перетворення генотипу людини. На даний момент це заборонено в багатьох країнах, через етичні, релігійні та моральні питання. І я з цим повністю погоджуюсь, бо наскільки моральним є модифікувати гени, і що тоді становитиме ідентичність людини, якщо вона з легкістю зможе змінювати свою генетику? Технології здатні відкрити нам нові можливості, як фізіологічні (механічні руки які здатні підіймати велику вагу) так і чуттєві [<https://www.youtube.com/watch?v=ygRNoieAnzI>]. Етичні проблеми цих досягнень безпосередньо пов'язані насамперед з цінністю людини як суб'єкта права і моралі, з тим, як основоположні моральні норми регулюватимуть стосунки між людиною і природою. Технології також можуть збільшити тривалість нашого життя, якщо не зробити безсмертними взагалі, і тут постає етична проблема використання стратегічних ресурсів – речовини, енергії, інформації. В безсмерті я не бачаю нічого хорошого. Уявимо, на початку розвитку людей-кіборгів, доступ до технологій має обмежене коло людей, в яке входите і ви. І ось ви повністю вдосконалили себе і досягли бажаного безсмертя, та ви не можете забезпечити тим самим свої близьких і рідних. Ви живете, а вони помирають. Скільки страждань і втрат винесе людина? Життя тим і цінне, що коротке.

Література

- 1.Юревич Д. Через 30 лет на христиан могут обрушиться “мягкие” гонения [Електронний ресурс] / Режим доступу: <https://foma.ru/cherez-30-let-na-hristian-mogut-obrushitsya-myagkie-goneniya.html>
- 2.Сидоренко Л. І. Проблема тілесності: філософсько-етичні виміри [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/sid-probl.htm>
- 3.Когда мы станем киборгами: настоящее и будущее нейроинтерфейсов [Електронний ресурс] / Режим доступу: https://postnauka.ru/faq/154674?fbclid=iwar2xgnlx1wi4d7sg_dkfwc2isbptzgdoyacrc0if-9sdlmczqboxhyym